

מנקודת מבטו של אקטואר ביטוח חיים ופנסיה: קרנות הפנסיה החדשות – כתבה מס' 15

האקטואר רועי פולניצר מסביר מהן קרנות הפנסיה החדשות.

האופנה שהתפתחה בשנות ה-90 ובעשור הראשון למילניום, שבה בעיקר עובדי ההיי-טק דרשו וקיבלו ביטוחי מנהלים, נפסקה ובעשור האחרון ישנו מעבר עצום לקרנות הפנסיה.

זאת ועוד: המדינה מצהירה, בי היא רואה חשיבות בעידודן של קרנות הפנסיה על חשבון אפיקי חיסכון פנסיוני אחרים, שכן למדינה יש אינטרס שהציבור יחיה לאחר הפרישה מסיכנה חודשית ולא מסכום כסף חד-פעמי.

הכתוב הוא האקטואר הראשי של "שווי פנימי" משנת 2010 ועד היום. משנת 2006 עורך חוות דעת אקטואריות, יועץ לתאגידי ציבוריים ומתמנה ע"י בתי משפט ובתי דין באקטואר וככלכלן מוסמך.

הנושאים בהם מר פולניצר עוסק: היוון התחייבות מעביד לפי IAS-19, הערכות שווי חברות, קניין רוחני ומכשירים פיננסיים מורכבים, איזון משאבים בגירושין, חישובי ריבית, חישובי הפסדי שכר ופנסיה, חישובי ביטוח לאומי תמחור חוזי ביטוח ופנסיה, עריכת מחקרים, בניית מודלים אקטואריים, ועוד.

חבר מלא בלשכת מעריכי השווי והאקטוארים הפיננסיים בישראל, F.I.L.A.V.F.A., באגודה העולמית לאקטוארים ובאגודה הישראלית לאקטוארים.

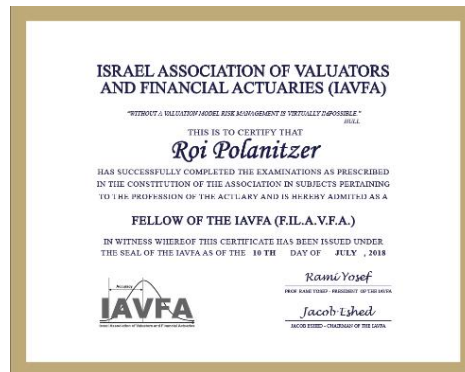

הקרנות החדשות נבנו באופן שונה לחלוטין מהקרנות הוותיקות, באופן כזה שלא יוכל להיווצר בהן גירעון.

כיצד? בקרנות נוצר מה שנקרא "איזון אקטוארי". מדובר על מנגנון שמוטת אחת לכמה שנים את הזכויות של העמיתים לפי נכסי הקרן ולפי תוחלת החיים הצפויה.

חוסר האיזון היה הבעיה העיקרית של הקרנות הוותיקות, וכעת הוא אמור להיפתר.

המנגנון דואג לכך שלא ייווצר מצב בו הקרן מבטיחה לעמיתה פנסיה שלא תוכל לעמוד בה, וכך אם תוחלת החיים עולה - הקרן תפחית את זכויות הפנסיה של העמיתים לעתיד לבוא.

לחילופין, אם הקרן משקיעה את כספי המבוטחים היטב, ובקרנות הפנסיה מושקעים כספי העמיתים באופן חופשי על-ידי הקרנות ואין אג"ח מסובסדות על-ידי המדינה, הרי שיש יותר כסף בקרן וכך היא יכולה לשלם לפנסיונרים קיצבה גבוהה יותר.

קרנות הפנסיה החדשות תופסות תאוצה בשנים האחרונות, ולא בכדי החליטו חברות הביטוח לרכוש אותן.

הקרנות גובות דמי ניהול ועמלות נמוכים יחסית, וכך נשאר למבוטחים יותר כסף אותו יקבלו כאשר יפרשו לגמלאות.

בינואר 1995 נפתחו קרנות הפנסיה החדשות כדי לגדר את בעיית הקרנות הוותיקות.

עם זאת, האחיזה של ההסתדרות בתחום הזה לא נפסקה, שכן בפועל החזיקו הקרנות הוותיקות את החדשות.

מבטחים הקימה חברת-בת שנקראה מבטחים החדשה; מקפת הקימה את מקפת אישית; וקג"מ הקימה את מיטבית. כך פעלו כמעט כל הקרנות הוותיקות.

המשמעות היתה שהבעלים האמיתיים של קרנות הפנסיה החדשות היו עמיתי קרנות הפנסיה הוותיקות ולכך היו משמעותיות כלכליות.

כאשר המדינה נטלה לידיה את הבעלות על קרנות הפנסיה הוותיקות בשנת 2004, היא מכרה תוך כמה חודשים את הנכסים של אותן קרנות כדי להזרים כסף לצמצום הגירעון.

אחד הנכסים העיקריים היו קרנות הפנסיה החדשות, ולפיכך מבטחים, מקפת וקג"מ נאלצו למכור את הקרנות החדשות שהקימו. מי שרכש אותן היו חברות הביטוח.

נכון לכתבת שורות אלו, מחזיקה חברת הביטוח מנורה בבעלות על קרן מבטחים החדשה, חברת הביטוח מגדל מחזיקה בקרן הפנסיה מקפת החדשה, וכלל ביטוח מחזיקה בקרן הפנסיה כלל פנסיה וגמל (לשעבר קרן הפנסיה מיטבית).

כיום יש בישראל קרנות פנסיה רבות. חלקן הוקמו על-ידי חברות הביטוח (הראל, הפניקס, איילון וכדומה) מחזיקות קרנות פנסיה משלהן) וגם חברות פרטיות, בתי השקעות מחזיקים קרנות פנסיה, אם כי קטנות יחסית.